



PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

## HT, JHT-tilintarkastajan toiminta X Oy:n tilintarkastuksessa tilikaudelta 1.1. – 31.12.2018

Tilintarkastuslautakunnan päätös 4/2021

### Asian vireilletulo

HT, JHT-tilintarkastajan toiminta oli tullut PRH:n tilintarkastusvalvonnan tutkittavaksi HT, JHT-tilintarkastajan laaduntarkastuksessa vuonna 2020 havaittujen puutteiden vuoksi. PRH:n tilintarkastusvalvonta on tuonut asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi.

### Tilintarkastajan selvitys

HT, JHT-tilintarkastaja on vastannut kommentaareillaan PRH:n tilintarkastusvalvonnan kuulemiseen tätä tutkinta-asiaa varten. HT, JHT-tilintarkastaja on vaatinut, ettei tilintarkastuslautakunta langeta hänelle tilintarkastuslain 10 luvussa tarkoitettuja seuraamuksia. HT, JHT-tilintarkastaja on korostanut, että hän on suorittanut kaikki toimenpiteet X Oy:n tilintarkastustoimeksiannossa noudattaen hyvää tilintarkastustapaa. Hän on painottanut, että kansainväliset tilintarkastusstandardit velvoittavat osana hyvää tilintarkastustapaa kaikkia tilintarkastajia heidän toimiessaan ammatissaan. Tilintarkastuslaissa säädetään kuitenkin, että kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja voidaan soveltaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa kirjanpitolaisissa (1:4a) tarkoitettun pienyrityksen tilintarkastuksessa, jos noudatetaan hyvää tilintarkastustapaa.

HT, JHT-tilintarkastajan tilintarkastusasiakkaat ovat mikro- tai pienyritysasiakkaita. Tilintarkastustyön dokumentoinnissa HT, JHT-tilintarkastaja käyttää Suomen tilintarkastajat ry:n kehittämää ja ylläpitämää Stanssia, joka on tarkoitettu pienten ja keski suurten yhteisöjen ja säätiöiden tarkastukseen sekä pienille tiimeille että yksin suoritettavaan tilintarkastukseen. Stanssin ohjeita noudattaen HT, JHT-tilintarkastaja on ollut siinä käsityksessä, että dokumentointi on ollut riittävää. HT, JHT-tilintarkastaja on viitannut työkokemuksensa ja esittänyt, että tilintarkastuslautakunta ottaa huomioon hänen tilintarkastusvalvonnalle toimittamansa vastineen kohdan, jossa olen tuonut esiin ratkaisun koskien toimintakertomusta.

HT, JHT-tilintarkastaja käsityksen mukaan kaikissa hänen mainitsemisissaan tarkastustehtävissä on aina korostettu keskittymistä olennaiseen ja pyrkiä tarkastustyössä positiiviseen vaikuttavuuteen. Tarkastusote ote tullut olla konsultoiva ja opastava, vaarantamatta riippumattomuutta. Tällainen ”trendi” on ollut suotavaa tähän asti kaikessa hänen tekemässään tarkastustyössä myös Suomessa viime vuosikymmenten aikana. HT, JHT-tilintarkastaja on korostanut, että hän ottaa huomioon tilintarkastusvalvonnan parannuskehotukset ja suorittaa tilintarkastustehtävät siten, että hänen asianpalvelunsa taso on riittävä ja palkkioveloitukset mikro- ja pienyrityksiltä pysyvät kohtuullisina.

### Muu aineisto

Tilintarkastuslautakunnan käytettävissä on ollut HT, JHT-tilintarkastajan vuonna 2020 suoritettuun laaduntarkastukseen ja hänen tekemäänsä oikaisuvaatimukseen liittyvä aineisto.

### Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT, JHT-tilintarkastajalle varoituksen.

## Perustelut

Tilintarkastajan on noudatettava hyvää tilintarkastustapaa tilintarkastuslaissa säädetyt tehtäviä suorittaessaan (TTL 4:3).

Tilintarkastuslautakunta toteaa seuraavat havainnot HT, JHT-tilintarkastajan toiminnasta X Oy:n tilintarkastuksessa tilikaudelta 1.1. – 31.12.2018:

- HT, JHT-tilintarkastaja ei ole asettanut tai käyttänyt olennaisuutta suunnitellessaan ja suorittaessaan tarkastusta.
- Tilintarkastuksen tarkastusstrategia puuttuu tarkastuskansiosista.
- Dokumentaatiosta ei selviä, mitä tarkastustoimenpiteitä on kohdistettu liikevaihdon tarkastukseen ja miten on varmennuttu liikevaihdon oikeellisuudesta, katkosta, tapahtumisesta, täydellisyydestä, luokittelusta ja esittämistavasta.
- Dokumentaatiosta ei käy ilmi, että HT, JHT-tilintarkastaja olisi tarkastanut tilinpäätösvientejä (TP- viennit) lainkaan.
- Muistioiden tarkastuksella saadun evidenssin määrää tilinpäätöksen laatimisprosessista sekä väärinkäytösriskiä vastaamiseksi ei voi arvioida dokumentaation perusteella.
- HT, JHT-tilintarkastaja ei ole antanut tilintarkastuslain mukaisia lausuntoja toimintakertomuksesta, vaikka yhtiö on laatinut toimintakertomuksen.
- HT, JHT-tilintarkastaja ei ole laatinut dokumentaatiota, joka sisältää tarpeellisen määrän tietoa, johon tilintarkastuskertomus perustuu ja evidenssiin, joka osoittaa, että tilintarkastus on suunniteltu ja suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti, kuten liikevaihdon tarkastus ja vaihto-omaisuuden tarkastus sekä muistiotositteiden tarkastus. Tarkastustyö on erittäin puutteellista kaikissa tarkastustyön vaiheissa. Dokumentointi on vähäistä ja tarkastettuja tositteita on pääosin mahdoton dokumentaation perusteella identifioida.

Edellä mainitut puutteet merkitsevät poikkeamista hyvän tilintarkastustavan vaatimuksesta (TTL 4:3). Tilintarkastuslain (TTL 10:1-4) mukaan HT, JHT-tilintarkastajalle tulee määrätä tilintarkastuslain 10 luvun mukainen seuraamus edellä mainittujen puutteiden johdosta

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle huomautus, jos tämä on huolimattomuudesta menettänyt tilintarkastuslain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti tai muussa lainsäädännössä olevien tilintarkastusta koskevien säännösten vastaisesti. Huomautus on riittävä seuraamus, jos moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus.

Tilintarkastuslautakunta on ottanut seuraamuksesta päättäessään huomioon kaikki asiankauluvat seikat ja tilintarkastuslain 10 luvun 7 §:ssä mainitut seikat. HT, JHT-tilintarkastaja on toiminut yhteistyössä PRH:n tilintarkastusvalvonnan kanssa valvonnan toteuttamiseksi. Hänelle ei ole aikaisemmin määrätty seuraamusta hyvän tilintarkastustavan vastaisesta toiminnasta. HT, JHT-tilintarkastajan moitittava menettely ei ole vähäinen, koska havaittuja puutteita ja virheitä on useita ja yksi niistä koskee tilintarkastuskertomuksessa olevaa puutetta. Tilintarkastuslautakunta katsoo, että HT, JHT-tilintarkastajan toiminnassa havaittujen virheiden ja puutteiden lukuisuuden sekä niiden vakavuuden johdosta huomautus ei ole riittävä seuraamus. Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n nojalla tilintarkastuslautakunnan on perusteltua antaa HT, JHT-tilintarkastajalle varoitus.

## Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 4 luvun 3 §, 7 luvun 2, 5 ja 9 §, 10 luvun 1 ja 7 §

## Valitusoikeus

Asianosaisella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

## **Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet**

Pekka Pajamo (pj), Jussi Heiskanen (varapj), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Riikka Rannikko, Leena Romppainen, Elina Stråhlman ja Anders Tallberg

### **PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS**

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta

Liite

Valitusosoitus